

CONSTANTIN ILIEV

NIRVANA

Traducerea piesei Anka Staneva

Traducerea poeziei "Nirvana" N. Crevedia,
publicata in revista GANDIREA, anul XXI Nr.6 iunie-iulie 1942

Piesa in doua parti

PERSONAJELE:

BARBATUL

FEMEIA

PRIMA PARTE

O lampa cu un abajur mare, verde, lumineza un mic birou. In coltul stang o canapea, langa ea o masuta, pe care e lampa; langa masuta, frontal, spre public, o usa, langa usa o masa de scris. La dreapta inca o usa. Pe langa scaun – un mic taburet. Pe canapea, invelit pe jumătate cu o patura, sta culcat un barbat in varsta de vreo 35 ani cu o carte in mana. Capul si umerii lui sunt proptiti de peretele acoperit cu un covor. Ochii lui privesc pe langa carte, in mana cealalta tine o tigara aprinsa. Barbatul stinge tigara, se apleaca spre lampa, si in camera se face intuneric.

Se aude o bataie de ceas melodioasa, dupa care o lumina mare umple micul birou. Langa usa, in partea dreapta sta o femeie, in varsta de vreo 30 de ani, imbracata intr-o rochie neagra, oficiala. Barbatul isi ridica capul si din nou il sprijina de perete. Din buzunarul din spate a pantalonului atarnat pe speteaza scaunului femeia scoate un pistol, il indreapta spre barbat. El o priveste in tacere. Femeia isi da jos mana, lasa pistolul de unde l-a luat, si iese. Barbatul se ridica, se sprijina cu mana de masuta de noapte, intinde mana cealalta spre intrerupatorul electric de langa usa si in camera se face intuneric.

Din nou lumina puternica. Acum ea tine in mana un ziar deschis. Isi propteste spatele de rama usii. Barbatul din nou si-a proptit capul si umerii de perete.

FEMEIA. Am sa-ti citesc ceva din ziarul acesta. Titlul e "A fost asta o revolutie?" (Citeste.) "Sultanul Abdul Hamid incearca sa refaca situatia veche. Sultanul a fost arestat si dus la Salonic la vila "Alatini", impreuna cu patru femei din haremul lui.

Barbatul aprinde o tigara.

Pentru celelalte 746 de femei din fostul lui harea (*pauza*)... 746 de femei din fostul lui harem s-a alocat o pensie de 13 000 de lire pe an." Ce zici?

Barbatul nu zice nimic. Femeia indoie ziarul, cu o miscare brusca il arunca pe masa de scris si iese. Barbatul continua sa-si fumeze tigara. Femeia intra si se opreste din nou langa perete, in partea dreapta.

I-am scris o ilustrata lui Sarah Bernhardt. Despre piesa ta n-am zis nimic.

BARBATUL. Nu ti-e somn?

FEMEIA. Daca o sa-i placa rolul, ea singura va deschide vorba

BARBATUL. Cu cine va deschide vorba?

FEMEIA. Cu mine.

BARBATUL. Si ce-ti inchipui? Ca am sa sar acum, am sa stau in geninchi, si am sa zic: vai de mine, nu mai pleca la Paris.

FEMEIA. Si sa stai in genunuchi, eu tot plec.

BARBATUL. Pai, pleaca, te impiedica cineva?

FEMEIA. I-am scris si lui sora-mea. Sa angajeze doua camere in aceeasi casa unde sta si ea.

BARBATUL. Cand pleaca trenul tau?

FEMEIA. Duminica. Duminica dupa-amiaza.

BARBATUL. Pai, nu mai e timp. Maine va trebui sa-l trimit pe nea Iordan cu un biletel la capitanul Popov, ca sa-ti scoata cat mai repede pasaportul.

FEMEIA. Oare capitanul Popov o sa-ti ia in considerare biletelul?

BARBATUL. De ce sa nu-l ia in considerare?

FEMEIA. Pentru ca e ofiter. Nu e vreo studenta sau vreo eleva, ca sa-i trimiti biletele.

BARBATUL. Am sa-l pun pe nea Iordan sa-i explice.

FEMEIA. Ce sa-i explice nea Iordan?

BARBATUL. Ca trebuie sa pleci cat mai repede.

FEMEIA. Capitanul Popov imi va aduce personal pasaportul. El a fost comandantul garzii din fata casei noastre in nouazeci si unu.

BARBATUL. Mie mi-e somn.

FEMEIA. Dormi. Cine te impiedica. (*Pauza.*) Nu vrei sa ne intelegem cum facem cu slujnica, cand plec?

BARBATUL. N-o sa ne intelegem.

FEMEIA. De ce?

BARBATUL. Pentru ca n-ai sa pleci?

FEMEIA. Se vand galosi foarte frumosi pe "Clementina" vizavi de muzeul popular. Am sa-o trimit sa cumpere.

BARBATUL (*se uita la ceasul de buzunar*). Mai sunt cinci ore.

FEMEIA. Daca vrei, putem sa-i trimitem o pereche-doua si surorii tale?

BARBATUL. Dupa cinci ore va trebui sa ma scol pentru sedinta. Vom repartiza rolurile. Va trebui sa ma scol.

FEMEIA. Te intreb daca ii trimit o pereche de galosi surorii tale.

BARBATUL. Eu am doua surori.

FEMEIA. Am sa le trimit la amandoua.

BARBATUL. Nu mai dezbraci odata rochia asta?

FEMEIA. De ce sa-mi dezbrac rochia?

BARBATUL. Pentru ca e ora doua.

FEMEIA. Ia o foarfeca si taieti unghiile.

BARBATUL. Ce?

FEMEIA. Taieti unghiile. La picioare.

BARBATUL. Ce au unghiile mele? Azi am fost la baie.

FEMEIA. A ce crezi ca semeni cu unghiile astea? A Balaurul Codrilor?

BARBATUL. N-au nimic unghiile mele.

FEMEIA. Sunt lungi. Nu vezi, ca sunt lungi?

BARBATUL. Nu se pot taia mai mult.

FEMEIA. Pentru ca nu le-ai taiat, atunci cand trebuia.

BARBATUL. Dezbraca-ti rochia, si culca-te.

FEMEIA. Acum observ ca tanti Mariola are dreptate.

BARBATUL. Ce?

FEMEIA. Tanti Mariola. Ea spunea ca semeni a sarpe.

BARBATUL. Nu e asa. Ea spusese, ca seaman a tigan.

FEMEIA. Pielea ti-e galbena si verde. Albul ochilor nici el nu e alb, ci galben.

BARBATUL. E din cauza lampii.

FEMEIA. Nu e din cauza lampii. Si ziua tot galben si verde esti.

BARBATUL. Tanti Mariola a ta seamana a scroafa.

FEMEIA. Tu sa stai intins aici, asa verde si galben, si cu unghiile astea lungi, iar eu sa-mi dezbrac rochia. Nu pot sa o dezbrac.

BARBATUL. Du-te dincolo in dormitor. De ce ai venit aici?

FEMEIA. Si in dormitor nu pot.

BARBATUL. Atat de mult ma urasti?

FEMEIA. Nu pot dormi cu un sarpe sub acelasi acoperis.

BARBATUL. De ce nu ma legi la ochi? Leaga ma la ochi, cand mergem in vizita, si n-ai decat sa ma conduci ca pe un orb.

FEMEIA. Ceilati barbati nu erau legati la ochi, dar nu se uitau asa.

BARBATUL. Cum m-am uitat. (Pauza.) Ea statea vizavi de mine – cum sa nu ma uit la ea? (Pauza.) Ti-am mai explicat, ca atunci cand ma gandesc la ceva, asa ma uit. Privesc dar nu vad. Inseamna ca eram dus pe ganduri.

FEMEIA. La ce te gandeai?

BARBATUL. Si la Kneajevo cu cele doua studente – acelasi lucru. Ti-am spus ca eram dus pe ganduri. Nu ma uitam la ele.

FEMEIA. Si batista?

BARBATUL. Ce e cu batista?

FEMEIA. De atatea ori i-ai aruncat batista in poala!

BARBATUL. Nu tipa, ca ai sa-o trezesti pe slujnica.

FEMEIA. De patru ori. Una dupa alta.

BARBATUL. Nu cumva am inventat eu jocul acesta stupid. Chipurile, oameni in toata firea – stam acolo si aruncam o batista legata.

FEMEIA. Tie iti placea jocul. De patru ori! Una dupa alta.

BARBATUL. Ea statea vizavi de mine. Unde puteam sa arunc batista.

FEMEIA. Si eu stateam vizavi de tine.

BARBATUL. Nu stateai vizavi de mine. Stateai pe langa mine, pe fotoliu.

FEMEIA. Nici macar n-ai observat. Cum a inceput jocul, m-am si mutat. M-am asezat langa ea, pe canapea.

BARBATUL. Inseamna, ca n-am observat. N-am observat.

FEMEIA. Cum erai sa observi! Voi nu mai vedeti nimic. Daca s-ar fi putut cu totii sa iesim, si sa va lasam numai pe voi amandoi.

BARBATUL. Eu nu o pot suferi. Tu intelegi ce-ti spun? Nu o pot suferi. Ea e mediocra si proasta, si...

FEMEIA. Si, ce?

BARBATUL. Si de o suta de ori ti-am spus sa nu o aduci la noi acasa. De ce o tot inviti la noi?

FEMEIA. Ca sa nu te plictisesti. Cand ea e aici tu intotdeauna esti bine dispus.

BARBATUL. Stii prea bine ca este exact invers.

FEMEIA. Si la familia Tihov in seara asta ai fost asa de bine dispus. Fericit, insufletit.

BARBATUL. Azi toata ziua am fost asa. Nu numai seara. Toata ziua.

FEMEIA. De ce?

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. Pentru ca stiai cine va veni la Tihovi.

BARBATUL. Uitasem de tot ca vom merge la Tihovi. Pe la ora sase am iesit cu Kiril Hristov de la teatru. L-am intalnit pe profesorul Mihalcev si pe Asen Zlatarov. Erau cu sotiile. Am stat de vorba. Dupa aceea am continuat cu Kiril Hristov pe strazile orasului.

FEMEIA. Si ce?

BARBATUL. Nimic. A fost placut.

FEMEIA. Ce a fost placut? Strazile pline de noroi ale Sofiei?

BARBATUL. De ce sa fie pline de noroi. Dupa ce a nins.

FEMEIA. Sau nasul lung al lui Kiril Hristov? Tu nu-l poti suferi.

BARBATUL. Astea sunt lucruri trecute. Acum vom edita o revista.

FEMEIA. Deci, zapada si Kiril Hristov. Si revista. Dar faptul, ca la teatru se joaca o piesa de a ta, noua?

BARBATUL. Ce?

FEMEIA. E placut, nu?

BARBATUL. E placut.

FEMEIA. Si, ca se uita studentele dupa tine. Si, ca-ti trimit ilustrate anonime prin posta. Si flori. E placut,nu?

Barbatul se intoarce cu spatele spre femeie. Trage patura mult deasupra capului.

P a u z a.

Femeia se aseaza pe taburet. Scoate pistolul din buzunarul pantalonului, aruncat peste speteaza scaunului. Il tine in mana..

BARBATUL. Loro!

FEMEIA. Da.

BARBATUL. Tu de cate ori ai intrat in camera mea, noaptea asta?

FEMEIA. De ce sa nu intru?

BARBATUL. Ai umblat la revolver?

FEMEIA. N-am umblat.

BARBATUL. Adineauri mi s-a parut ca ai scos revolverul si l-ai indreptat spre mine.

FEMEIA. Ti s-a parut?

BARBATUL. Si m-am facut leoarca de sudoare. Inca ma mai trece cu caldura. (*Da la o parte patura, se ridica.*)

FEMEIA (*lasa pistolul pe scaun*). Nu mai bea atata vin.

Sacoul si pantalonul puse pe speteaza scaunului nu permit barbatului sa vada pistolul. El nu-l va vedea pana la sfarsitul acestei parti a piesei, desi femeia de mai multe ori il ia in mana.

BARBATUL. N-am baut. Am baut cat au baut si ceilalti. N-am baut.

FEMEIA. Deci, eu am scos revolverul si l-am indreptat spre tine?

BARBATUL. Intr-o seara, asa cum stateam cu surorile mele pe ceardac, dintr-o data mi s-a parut ca niste fete cu haine albe joaca hora in gradina. Joaca si lesina de ras. Si as fi tipat. A doua zi steam culcat cu febra in odaia cea mare. Mama a sapat locul si l-a presarat cu zahar. A dat cu cadelnita cu floarea lui Hristos peste tot locul. A venit si mi-a pus pe cap un prosop cu otet. Si a zis: "Le-am trimis sa joace in pustiul codrilor."

FEMEIA. Saracul Peio.

BARBATUL. Iti bati joc?

FEMEIA. De ce sa-mi bat joc?

BARBATUL. Iarta-ma pentru adineauri.

ЖЕHATA. Pentru ce?

BARBATUL. Ca m-am rastit la tine, cand eram la Tihovi.

FEMEIA. Eu ma dusesem numai ca sa vad o carte de pe raft.

BARBATUL. Nu e frumos sa intorci asa spatele intregii companii.

FEMEIA. Am avut un motiv.

BARBATUL. Ce fel de motiv ai avut?

FEMEIA. Tatal tau o batea pe mama ta, pe cand era in viata?

BARBATUL. Nu cumva vrei sa zici, ca am sa ma apuc sa te bat?

FEMEIA. Ceea ce ai facut, a fost si mai rau.

BARBATUL. Ti-am zis numai sa lasi cartea si sa te asezi langa noi.

FEMEIA. Cu ce ton mi-ai spus-o?

BARBATUL. Eu am treizeci si sase de ani. Nu ma mai pot schimba.

FEMEIA. Nu poti, si nu vrei.

BARBATUL. Si nu vreau. Pentru ca tu esti prima, care-mi spune ca sunt un om necioplit.

Nimeni nu mi-o spusese pana acum.

FEMEIA. Nimeni sau niciuna.

BARBATUL. Ei, bine. Niciuna.

FEMEIA. Firesc.

BARBATUL. Ce e firesc?

FEMEIA. Tu n-ai fost insurat. Cultura barbatului se vede dupa modul de comportare cu femeia lui. Cu femeia straina si omul primitiv e amabil.

BARBATUL. Ce inca ai sa ma mai faci in noaptea asta? Ce mai ai inca sa-mi spui?

Femeia ridica pistolul in asa fel ca el sta pe palma ei paralel cu scaunul. Isi misca mana in sus si in jos, ca si cum l-ar cantari.

Eu sunt din provincie. N-am studiat cinci ani in Franta si Anglia.

FEMEIA. Doi. Doi ani.

BARBATUL. N-am fost educat de guvernante...

FEMEIA. N-am avut guvernanta.

BARBATUL. Si nu mi-am petrecut copilaria printre ministri si diplomati. Cand am plecat prima data spre Paris, niste nemti au ras de mine intr-un birt din Munchen. Langa gara. Ca

mi-as fi agatat palaria si paltonul nu stiu unde. Iar una s-a rastit la mine ca la un animal – tot nu am inteles de ce – nu le stiu limba lor caineasca. Si chiar si acum, cand trec prin Germania, ma simt ca un iepure fugarit. Tu crezi ca nu tin minte cum se inclinau in fata ta ospatarii de la restaurantul acela de pe “Saint Michel”, iar la mine se uitau ca la o maimuta din Orient. Eu stiu ca sunt un neindemanatic...

FEMEIA. Dar asta nu te-a impiedicat sa apari in restaurantul de pe “Saint Michel” cu prostituoata aceea blonda, si cu increderea in sine a lui Alexandru Macedon.

BARBATUL. Da, milady. Eu am incredere in sine. Si voi continua sa o am, chiar daca toti Penco-Slaveicovii, doctor Krastevii si Petko Todorivii s-ar aduna si mi-ar spune ca sunt tigan de Cirpan.

FEMEIA. Cum indraznesti sa vorbesti impotriva lui Pencio Slaveikov!

BARBATUL. Am sa vorbesc ce vreau. Iar tu ai sa asculti, pentru ca voi cu totii sunteti una si aceeasi.

FEMEIA. Tu esti un ingrat!

BARBATUL. Daca nu stii, mai bine taci.

FEMEIA. Pencio Slaveikov ti-a dat numele! Pencio Slaveikov te-a botezat Iavorov. Cine erai sa fii tu fara Pencio Slaveikov si doctorul Krastev?

BARBATUL. Nu-mi zi tu mie cine e Pencio Slaveikov. Daca exista lumea de apoi, eu si acolo am sa merg in urma umbrei lui, am sa-mi scot palaria in fata lui, si am sa le zic mortilor: ”Uitati-va ce minune a nascut Bulgaria!”.

FEMEIA. Cand ti-a spus tie Pencio Slaveikov una ca asta?

BARBATUL. N-a spus-o.

FEMEIA. El te considera mai mare si decat Vazov!

BARBATUL. Si ce-i din asta?

FEMEIA. Cum ce?

BARBATUL. Nu ma face sa dau din coada, si sa ma ridic pe etichete de dinapoi, numai pentru ca cineva a spus: “Tu esti unul mic, insa mai mare decat ceilalti mici.”

FEMEIA. Pencio Slaveikov niciodata nu te-a considerat unul mic.

BARBATUL. Pentru el, eu n-am fost un om de societate. Pentru el, am fost un baiat din Cirpan, caruia Dumnezeu i-a dat talent, dar nu i-a dat tata si mama, care sa-l invete cum sa vorbeasca, pe cand isi sorbeste cafeaua prin saloanele badaranilor din Sofia.

FEMEIA. Acum eu iti sunt vinovata. Si Pencio Slaveikov ti-e vinovat. Si doctorul Krastev, ca te-a scos din provincie si te-a facut ceea ce esti acum.

BARBATUL. Ce sunt acum? Eu sunt gata sa dau tot ce am, si sa ma intorc la Anhialo, daca s-ar fi putut. Nimic nu vreau. Numai camera aceea.

FEMEIA. Ce fel de camera?

BARBATUL. Camera. Cu o masa si un pat. Si un scaun. Mai era si un smochin. Cand ma asezam la masa inchideam fereastra, ca sa nu intre viespile. Veneau din cauza smochinului.

FEMEIA. Si ce ai sa faci in camera aceea?

BARBATUL. Ceea ce faceam si atunci. Imi ziceau Umbra. Pentru ca nu ma adunam cu nimeni. De la telegraf – in camera. Numai seara, cand nu era nimeni, ma duceam la mare. Si, iar la masa. Imi ziceau Umbra.

FEMEIA. N-ai decat sa scrii o scrisoare la Anhialo. S-ar putea sa aiba un post liber de telegrafist. Sau fa-te aici telegrafist (*Pauza.*) Marea n-am cum sa ti-o aduc aici, dar am sa spun sa sadeasca jos un smochin. (*Pauza.*) Tu esti un om ingrat. Eu am renuntat la toate. Nu mai scriu. Nu mai cant la pian. M-am indepartat de oamenii cei mai apropiati din cauza ta. Ce vrei mai mult?

BARBATUL. O camera. O camera cu patru pereti.

FEMEIA. Asta nu cumva e cu cinci?

BARBATUL. Si fara usa.

FEMEIA. Ca sa nu intru?

P a u z a.

(Din nou ridica pistolul ca si cum l-ar cantarit.) Tu ai avut multe locuinte de burlac. Te simteai mai bine acolo? Cu cate un pat rupt si cate un cui pe care sa-ti atarni palaria. Iti era mai bine?

BARBATUL. Nu-mi era bine. La inceput.

FEMEIA. Ce inceput?

BARBATUL. Cand am venit la Sofia.

FEMEIA. Doar ai avut o gazda foarte frumoasa. Pe "Pirotka". Sau pe "Maria - Luiza"?

BARBATUL. Pe "Antim Intaiul" stateam, in spatele bii publice. Gazda era batrana si surda. Si afurisita.

FEMEIA. In schimb cartierul era bun. Cu cele mai josnice bordele din Sofia. Ce nu ti-a placut?

BARBATUL. Sofia nu mi-a placut.

FEMEIA. De ce nu te intorci la Cirpan? Ai sa culegi struguri, si ai sa vinzi vin la pravalia lui taica-tau.

BARBATUL. Lasa! Numai de Cirpan nu te lega. Si de ai mei.

FEMEIA. Ce?

BARBATUL. Nu-ti dau voie..

FEMEIA. Tu esti un ipocrit. In acesti zece, sau cincisprezece ani, decand esti la Sofia, de cate ori te-ai dus la Cirpan?

BARBATUL. Taci!

FEMEIA. O data. La inmormantarea mamei tale.

BARBATUL *(aprinde o tigara)*. Nu e adevarat.

FEMEIA. Ce atata te retinea la Sofia? *(Pauza.)* Daca ea ar fi fost in viata si statea aici in locul meu, oare erai sa spui sunt gata sa las totul si sa plec la Cirpan?

BARBATUL. Cine? Cine daca ar fi fost in viata?

FEMEIA. Ea.

BARBATUL. Lasa-i in pace pe cei morti.

FEMEIA. Nu vorbesc de mama ta.

BARBATUL. Cand am zis ca plec la Cirpan?

FEMEIA. Ei, bine. Nu la Cirpan - la Anhialo. Daca ea ar fi fost in viata si statea aici, oare erai sa spui sunt gata sa las totul, si sa fiu iar telegrafist la Anhialo?

BARBATUL. In sertar sunt pastile pentru somn. Inghite o pastila si o sa-ti se faca somn.

FEMEIA. Numai asta vreau sa-mi spui.

BARBATUL. Ce?

FEMEIA. Daca ea .....

BARBATUL. Cine?

FEMEIA. Domnisoara.

BARBATUL. Nu o mai numi "domnisoara".

FEMEIA. Am spus ceva rau?

BARBATUL. Ea a avut un nume.

FEMEIA. Nu vreau sa-l amintesc.

BARBATUL. Ai respect macar fata de cei morti.

FEMEIA. Nu vreau sa-l amintesc. Eu am iubit-o.

BARBATUL. Atunci lasa-o. Lasa-o. Vorbeste despre altceva. Despre seara asta de exemplu. Intreaba! Mai intreaba. Vizavi de cine m-am asezat. Pe care cum am privit-o. Mai intreaba.

FEMEIA. Tu ai spus: sunt gata sa las tot ce am, si sa plec la Anhialo. Ce ai?

BARBATUL. Nimic.

FEMEIA. Asa?

BARBATUL. Doua costume. Trei pusti. Un ruczac.

FEMEIA. Pustile sunt ale macedonenilor.

BARBATUL. Ei, inseamna ca n-am nimic.

FEMEIA. Iar eu credeam, ca ai nevasta.

BARBATUL. Mai bine sa nu fi scris cele trei carti cu poezii. Si nici piesele sa nu fi existat. Si teatrul – chiar si teatrul. Dar, sa fi fost din nou asa cum eram la Anhialo. Asta am vrut sa spun.

FEMEIA. Nu teatrul e de vina. Eu. Eu sunt de vina.

BARBATUL. Ai pus mana pe revolver?

FEMEIA. Doar ti-am spus.

BARBATUL. Nu mi-ai spus.

FEMEIA. Afara de acelea cu camasile albe, care au jucat in curtea voastra, altceva ti s-a mai ivit pana acum?

BARBATUL. De ce?

FEMEIA. Pentru ca suntem casatoriti de un an, si eu nu stiu nimic despre tine.

BARBATUL. Ti-am spus totul.

FEMEIA. Nimic nu-mi spui. Stau in fata ta ca intr-o sala de asteptare, si astept. Domnul nu primeste.

BARBATUL. Hristo Botev.

FEMEIA. Cine?

BARBATUL. Hristo Botev. El mi se ivea.

FEMEIA. De ce?

BARBATUL. Nu stiu. Asta se intampla numai primavara. In luna mai. Trebuie sa fie vreo boala.

FEMEIA. Si ce?

BARBATUL. Si nimic. Sta langa mine si ma priveste. Asa cum dorm in pat, vine, sta si se uita la mine.

FEMEIA. Dar cum? Cu barba, cu pusca si cu sabie?

BARBATUL. Asa cum iti spun. Hristo Botev. Fara pusca si sabie. In cizme. Mai intai ii vad cizmele. Cum deschid ochii vad niste cizme in fata mea.

FEMEIA. Si spune ceva?

BARBATUL. Nimic nu spune. Numai ca de doua ori asa a intins mana, ca sa ma prinda.

FEMEIA. Trebuia sa-mi cumpar eu niste ochelari si o gramada de carti, si sa ma inscriu la Sorbona.

BARBATUL. Ce?

FEMEIA. Si cand m-as fi intors aici, sa fi facut ordine in blestemata asta de literatura bulgara.

BARBATUL. De ce sa fie blestemata?

FEMEIA. Cum nu s-a gasit nimeni, care sa scrie ceva cumsecade despre tine. Ca sa intelegi, in sfarsit, cine si ce esti.

BARBATUL. Eu stiu cine si ce sunt.

FEMEIA. Atunci de ce faci pe Hristo Botev?

BARBATUL. Nu fac.

FEMEIA. De ce-l visezi?

BARBATUL. Nu-l visez. Asta se intampla cand sunt treaz. Probabil ca e vreo boala. Si a fost cu multi ani in urma.

FEMEIA. De ce tocmai pe Hristo Botev?

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. Hristo Botev a scris douazeci de poezii si a pornit prin Balcani sa-i taie pe turci. Tu la fel – ai scris - n-ai scris nousprezece, si hai cu casapii prin Macedonia.

BARBATUL. Loro!

FEMEIA. Macar daca ai fi taiat pe cineva.

BARBATUL. Nici el n-a taiat pe nimeni.

FEMEIA. Uite, la asta va asemanati.

BARBATUL. Nu-ti dau voie sa-i numesti casapi.

FEMEIA. Tu i-ai numit asa.

BARBATUL. Eu pot. Tu nu poti.

FEMEIA. Sa-ti amintesc cum te-ai intors de la Salonic, si cu cate chei m-ai pus sa incui pustile si ruczacurile, ca ziceai ca ti s-a scarbit sufletul.

BARBATUL. Ma intorsesem de la razboi. Cum sa nu-mi fie scarbit sufletul.

FEMEIA. Asta a fost ridicol. Acum, ca stau si ma gandesc, a fost foarte ridicol.

BARBATUL. Razboiul a fost ridicol?

ЖЕHATA. Tu mi-ai scris scrisoare de adio, ca si cum te-ai fi aflat pe vaporul “Radetzky”. Si de Petko aminteai, asa cum Hristo Botev ii amintea pe copiii aceia. Iar, eu faceam pe Veneta Boteva.

BARBATUL. Tu poate, ca faceai pe cineva, dar eu nu faceam pe nimeni.

FEMEIA. Si rasculatii aceia de la Samokov....

BARBATUL. Ce e cu rasculatii?

FEMEIA. Barbieri si carutasi, porniti sa bea si sa jefuiala.

BARBATUL. Cine ti-a zis asa ceva despre rasculatii?

FEMEIA. Tu.

BARBATUL. De ce te-ai sculat de pe locul tau?

FEMEIA. De ce sa nu ma scol?

BARBATUL. Acum daca inchid ochii, si stau sa ma gandesc care e lucrul cel mai drag de care imi va pareea rau, cand mi-se va apropia moartea, asta e Macedonia. Si primul om pe care am sa-l caut pe lumea cealalta, daca exista lumea cealalta, primul va fi Gotse.

FEMEIA. Nu vorbesc de Gotse.

BARBATUL. Uite, asa ma va intampina, cu trei ghiocei. Rupsese trei ghiocei, si mi-i intinsese, pentru ca era multumit de primul numar al ziarului “Libertate sau moarte”. Barbat cu doua revolvere in brau. Si pumnal. Si cu trei ghiocei.

FEMEIA. Nu vorbesc de Gotse.

BARBATUL. Hristo Cernopeev pastra o suta cinci kilograme de aur de la rascumpararea lui miss Stone si a doamnei Tsilka, si n-a luat nici un gram pentru nevasta sa. Nevasta lui, si cu cei patru copii, mureau de foame in Bulgaria de Nord. Krastyo Asenov a mers pe jos pana la Sofia, a cersit de la sora sa zece leva pentru trenul pana la Kyustendil, si tot n-a intins mana la aur. Pe cine numesti tu hoti si ucigasi?

FEMEIA. Dar cei masacrati in Mehomia? Dar jafurile de la Kavala?

BARBATUL. Eu vorbesc de o mie noua sute trei.

FEMEIA. Iar eu vorbesc despre acum!

BARBATUL. Ce e acum? Asta acum e razboi, nu e revolutie.

FEMEIA. Si revolutie daca ati fi facut, tot ar fi murit oameni nevinovati. Eu stiu ce inseamna o revolutie.

BARBATUL. De la calugaritele franceze de la pension? Ele va invatau ce inseamna o revolutie?

FEMEIA. Se pare ca ai uitat cine a fost tatal meu.

BARBATUL. Nu cumva vrei sa spui ca e un revolutionar?

FEMEIA. Si unchiul meu, nici el n-a fost un revolutionar?

BARBATUL. Si mama ta. Si varul tau Rasko. Si generalul Racio. Si generalul Tsoncev. Si regele Ferdinand cu toate palatele si calestile lui. Cu totii sunt revolutionari.

FEMEIA. Eu vorbesc de Lyuben Karavelov. Nu vorbesc de regele.

BARBATUL. Ce ai tu comun cu Lyuben Karavelov? In afara de numele.

FEMEIA. Nimeni dintre rudele mele nu a fost om de curte.

BARBATUL. Gotse a plecat de pe lumea asta cu sufletul disperat. Cand m-a intampinat zambind, si cu cei trei ghiocei langa stanca aceea, el deja era un om disperat.

FEMEIA. Si chiar si mama mea.

BARBATUL. Orice bou de prin Bulgaria, cu mundir sau fara mundir, s-a apucat sa se vaiete de libertatea Macedoniei.

FEMEIA. Ca a fost invitata o data-doua la palat, nu inseamna nimic.

BARBATUL. De la Peterburg, si pana la Londra, toata lumea isi impleteste cosuletul din coaste de macedoneni – ce putea sa faca Gotse de unul singur?

FEMEIA. Tu ai idee ce fel de oameni se strangeau la generalul Lermontov?

BARBATUL. Care general? Care Lermontov?

FEMEIA. Generalul Lermontov. Ruda poetului. De o suta de ori ti-am spus ca mama a stat la ei la Moscova. Si se intalnea cu Sofia Perovskaya si cu Natialia Armfeld.

BARBATUL. Si, ce-i din asta?

FEMEIA. Ele sunt revolutionare.

BARBATUL. La generalul?

FEMEIA. Nu-ti explic?

BARBATUL. Ce-mi explici?

ЖЕHATA. Generalul Lermontov. Se strangeau la el.

BARBATUL. Cine se strangeau?

FEMEIA. Acestia. Revolutionarii.

BARBATUL. Nu-mi explica tu mie, ca un general rus poate fi revolutionar, pentru ca am sa iau lampa asta si am sa-o trantesc de pamant.

FEMEIA. Ce ti-e vinovata lampa?

BARBATUL. Nu din cauza asta s-a intamplat tragicomedia acolo, jos, pentru ca si generalii au inceput sa faca pe revolutionarii.

FEMEIA. Tragicomedie?

BARBATUL. General – revolutionar!

FEMEIA. In afara de tine si mine nu vad nimic tragicomic in toata treaba asta.

BARBATUL. Pentru ca n-ai fost acolo.

FEMEIA. Am fost aici. Sa nu crezi ca mi-a fost usor sa te vad, cum un an intreg ai oftat, si te-ai framantat deasupra hartii.

BARBATUL. Acelea sunt orase si sate bulgaresti. Acolo au ramas bulgari.

FEMEIA. Ajunge!

BARBATUL. De ce ajunge!

FEMEIA. Un an intreg de ofensive, retrageri, socoteli si tocmeli. Cu sarbii am fost frati, cu grecii am fost frati. Sarbii au devenit talhari, grecii au devenit talhari. Cei mai mari talhari-romanii. Acum vom fi frati cu turcii. M-am saturat.

BARBATUL. Si eu m-am saturat. Du-te sa te culci, si dormi!

FEMEIA. Si, ca eu trec printr-o tragedie, asta nu te intereseaza. Tragedia mea pe tine nu te intereseaza.

BARBATUL. Asta e o catastrofa pentru Bulgaria. Ce sa fac daca nu pot dormi, nu pot scrie. Nu mai pot nimic. Cinci state impotriva nenorocitei de Bulgaria.

FEMEIA. Cand s-au facut tocmelile acelea mari pentru Meceonia, tu spuneai ca trebuie facut ceva.

BARBATUL. Spuneam. Spuneam, ca trebuie facut ceva.

FEMEIA. Iata – s-a facut. S-a facut o catastrofa.

BARBATUL. Nu cumva eu sunt vinovat de catastrofa? Acum zece ani, cand umblam prin Meceonia eu faceam propaganda de revolutie sociala, n-am facut propaganda de razboi.

FEMEIA. Dar cand te-ai dus sa te bucuri de obuzele de langa Kyustendil...

BARBATUL. Cum?

FEMEIA. Acum doua luni.

BARBATUL. Nu m-am bucurat! Acelea au fost zilele cele mai negre din viata mea.

FEMEIA. De ce te-ai dus?

BARBATUL. Si ce, sa stau aici? Pe langa fustele tale.

FEMEIA. Acea n-a fost o revolutie.

BARBATUL. Eu n-am scris nici un rand despre razboi. N-am scris nici o poezie patriotica.

FEMEIA. Si ce daca n-ai scris?

BARBATUL. Ceilalti au scris.

FEMEIA. Atunci dormi. Din moment ce ai contiinta curata. De ce nu dormi?

BARBATUL. Un cantec mi-se invarte prin cap.

FEMEIA. Scrie. Iata calimara.

BARBATUL. L-am auzit acum zece ani. Cand cutreieram drumurile cu calul si cu tipografia.

FEMEIA. Eu te deranjez?

BARBATUL. Il canta un baiat din Kukus. Mandro, mandro, fata mandra! Stanjenea de vara, viorea de iarna! Ce mi-ai inflorit devreme, inainte de Pasti, inainte de Pasti, de Duminica Cea Mare."

FEMEIA. O urasc Meceonia asta.

BARBATUL. Cand intram in vreo casa, fata imi intindea un mar. Gospodarul turna un paharel – doua de rachiu, puneau de cafea, si daca aveau in casa o fata mare, ea imi intindea un mar rosu de "bun venit". Dadea marul si fugea. Eu taceam pe langa foc, iar Mitso vorbea si pentru mine. Dupa aceea desfaceam tacaturile prin odaie, si incepeam sa tiparim. Intreaga tipografie incepea in doi desagi. Si bombe caram pe spatele calului, ca daca se intampla ceva sa tragem fitilul si sa fugim. Intr-un ajun de Pasti am vorbit intr-o biserica. Despre libertatea si fraternitatea. Trei mii de femei si de fete violata, doua sute de sate arse, sapte de mii de oameni masacrati – cu asta s-au ales ei de la libertatea si fraternitatea.

FEMEIA. Nu cumva tu i-ai masacrat. Turcii i-au masacrat.

BARBATUL. Ce mi-ai inflorit devreme, inainte de Pasti... Acum pe mormintele lor de zece ani cresc numai buruiene, cainii se pisa pe ele, si cizmele de soldati masoara deasupra lor:

bucata asta de pamant pentru regele grec, asta - pentru cel sarb, iar cea de acolo, pentru neamt – ca sa nu se supere nici el.

FEMEIA. Deplange, deplange. Deplange totul. Si Macedonia si pe macedonencele. Deplange si Bulgaria, ca regele e neamt. Cand vei termina de deplans, poate ca-ti vei aduce aminte si de mine.

BARBATUL. Dezbraca rochia asta neagra si culca-te.

FEMEIA. Te deranjeaza culoarea rochiei?

BARBATUL. La ce bun ai adus acele zece halate de la Paris? Inbraca un halat.

FEMEIA. Nu-ti place negrul?

BARBATUL. Inca mai sunt in viata.

FEMEIA. Esti in viata. Tu esti in viata.

BARBATUL. Dezbraca rochia asta neagra.

FEMEIA. Se pare ca ai uitat ce s-a intamplat acum trei luni.

BARBATUL. Ce s-a intamplat?

FEMEIA. Nimic. Nimic nu s-a intamplat.

BARBATUL. Loro!

FEMEIA. Nimic nu s-a intamplat.

BARBATUL. Taci, ca e pacat.

FEMEIA. Ce e pacat?

BARBATUL. E pacat sa porti doliu pentru un copil nenascut.

FEMEIA. Si tu? Tu pentru ce porti doliu? Pentru Macedonia?

BARBATUL. Eu? Pentru mine.

FEMEIA. Totul iti merge bine. Stai la biroul tau cald din noul teatru, ziarele scriu despre tine in fiecare zi, artistele bat la usa ta.

BARBATUL. Cum de le auzi ca bat? (*Pauza.*) Nu-mi trebuie birou cald. Nu ma intereseaza ce scriu ziarele. Opinci si obiale imi stau in fata ochilor. Si-a lasat petecul de ogor, atat cat il avea, plugul, si s-a apucat sa strige “Ura!” impotriva granatelor. Pentru ca in abecedarul lui scria ca: “Cel care cade in lupta pentru libertate, acela nu moare.” Si, “Te iubesc, patria mea draga.” Acum oasele ii putrezesc pe meleagurile straine, copiii ii mor de foame, iar cineva sta intr-un birou cald, isi bea cafeaua si se framanta deasupra hartii: ”Am gresit! Am incurcat-o!”

FEMEIA. Nu cumva tu ai ordonat artileriei sa traga impotriva sarbilor?

BARBATUL. N-am ordonat eu. Nu eu.

FEMEIA. Si atunci, ce?

BARBATUL. Si nici n-am facut planuri, ca sa fiu incoronat ca imparat la Tarigrad. Numai ca acum e foarte usor sa spui: “Ferdinand e vinovat. Generalul Savov e vinovat. Doctorul Danev e vinovat.” Cand trebuia spus, nimeni n-a spus nimic. Nici n-a scris. Si nici eu.

FEMEIA. Scrie acum. Din moment ce stii ce trebuie scris. Scrie acum.

BARBATUL. Nu pot. Si nu stiu. Nu stiu ce trebuie scris.

FEMEIA. Cheama-l maine pe Todor Alexandrov, si spune-i sa-si ia pustile din camera.

BARBATUL. Unii credeau ca fac revolutie, iar altii se pornisera sa cucereasca Tarigradul.

FEMEIA. Sau le pun in vreo lada?

BARBATUL. Stii ce am fost noi? Gropari la nunta. Toata lumea se apucase de geseftarii si de specula, iar noi - “Libertate robului mecedonean!” Gropari la nunta. Sa nu te atingi de pusti.

FEMEIA. La ce-ti trebuiesc?

BARBATUL. Nu pune mana pe ele.

FEMEIA. Acum esti frumos.

BARBATUL. Cum sunt?

FEMEIA. Esti frumos. Asa cum ma privesti cu ochii larg deschisi, si cu aceasta cuta pe langa gura, semeni cu un copil jignit de cineva.

BARBATUL. Mi-a zburat somnul.

FEMEIA. Ia ceva.

BARBATUL. Ce sa iau?

FEMEIA. Nu ziceai ca sunt niste pastile pentru somn.

BARBATUL. N-am chef sa iau pastille.

FEMEIA. Vrei sa-ti cant ceva la pianola?

BARBATUL. Acum?

FEMEIA. Vreu sa cant.

BARBATUL. Vino aici.

FEMEIA. De ce?

BARBATUL. Asa.

Femeia nu se misca de la locul ei.

N-a mai ramas putin vin de alaltaieri?

FEMEIA. Nu stiu.

BARBATUL. Bine. Am sa iau o pastila.

FEMEIA. Ia ce vrei.

BARBATUL. De ce nu vii aici?

FEMEIA. Mi se pare ca mai era o sticla de coniac frantuzesc dincolo. Vin nu mai este.

BARBATUL. Adu-l. Stai, il aduc eu.

FEMEIA. De ce sa nu cant?

BARBATUL. Pentru ca ai sa-i trezesti pe gazde. Ce faci?

FEMEIA. Il pun la loc. (*Pune pistolul in buzunarul din spate al pantalonilor.*) Cazuse. L-am luat de la pravalia "La cei doi Tarnoveni".

BARBATUL. Ce ai luat?

FEMEIA. Coniacul.

BARBATUL. Nasturele acesta a fost descheiat?

FEMEIA. Care?

BARBATUL. Al buzunarului.

FEMEIA. Nu stiu. Probabil. Altfel nu avea cum sa cada.

BARBATUL (*o priveste cateva secunde pe femeie, scoate pistolul, face un pas spre masa de scris, trage sertarul, pune inaintea pistolul, incuie sertarul.*). Vrei sa ne ducem acum in dormitor si sa ne culcam?

FEMEIA. Nu. Nu vreau.

BARBATUL. (*pune mana pe capul ei*). Loro! (*Ea ii prinde mana cu amandoua mainile, si o lipeste de obrazul ei.*) N-ai sa faci nimic. Eu am sa te duc dincolo.

FEMEIA. Nu vreau.

BARBATUL. Am sa te dezbrac de rochie.

FEMEIA. Nu.

BARBATUL. Si te pun sa dormi.

FEMEIA. Nu vreau.

BARBATUL. Daca si asta e viata! (*Cu o miscare brusca isi retrage mana si iese.*)

*Femeia se opreste in fata mesei de scris, incearca sa traga sertarul, repede se da la o parte.
Barbatul intra.*

S-a ars lampa. E pe undeva vreo lumanare?

FEMEIA. Parca era pe aici. In sertar.

BARBATUL. Nu e in sertar. (*Ia chibritul de pe masa*) Am sa caut cu chibritul.

FEMEIA. Vezi, poate dai foc casei oamenilor.

Barbatul iese. Femeia se duce in camera cealalta. Peste putin de acolo se aud sunete de pian.

PARTEA A DOUA

Barbatul intra, lasa sticla pe masuta. Muzica se opreste. El ia ceasul de buzunar, deschide capacele, il inchide nervos. Dinspre usa deschisa, din partea dreapta apare o mana, se aude inchiderea intrerupatorului electric. Acum lumina vine numai dinspre camera vecina. In cadrul usii apare o figura, invelita intr-o pelerina lunga neagra, deasupra careia sta un craniu alb de mort.

BARBATUL. A ce te-ai facut? (*Pauza.*) Te intreb a ce te-ai facut?

FEMEIA. Buna seara, domnule Iavorov. .

BARBATUL. Buna dimineata, doamna Iavorov.

FEMEIA. Haide. Inventeaza un titlu.

BARBATUL. Pentru ce sa inventez un titlu?

FEMEIA. Pentru acest tablou viu.

BARBATUL. Lasa chestia asta dincolo si vino aici. Am gasit vinul.

FEMEIA. Inventeaza un titlu.

BARBATUL. Femeie sloboda. Titlul e "Femeia sloboda".

FEMEIA. Daca si asta e un dramaturg. (*Iese.*)

Barbatul toarna vinul. Femeia intra. Are fata senina si zambitoare.

Cand noi, mortii, ne vom trezi.

BARBATUL. Ce?

FEMEIA. "Cand noi, mortii, ne vom trezi." Nu-ti place?

BARBATUL. Am gasit vinul.

FEMEIA. Te-ai speriat?

BARBATUL. Daca te-ar fi vazut Ivan Andreicin, te-ar fi pus pe coperta din fata.

FEMEIA. Ar fi trebuit sa fii goala. In revista lui mortii intotdeauna sunt goi.

BARBATUL. Sa-i spui Teodorinei sa ia chestia asta de aici.

FEMEIA. Ce anume?

BARBATUL. Masca.

FEMEIA. Teodorina a zis ca nu mai vine la noi.

BARBATUL. De ce?

FEMEIA. Pentru cele intamplate astazi.

BARBATUL. De ce? Ce s-a intamplat?

FEMEIA. Ai gonit-o.

BARBATUL. Eu? Eu am gonit-o?

FEMEIA. Te uiti la mine cu atat de speriat. Am spus ceva rau? (*Acum el sta pe taburet. Ea se duce in spatele lui, isi ingroapa degetele in parul lui*) Vom cumpara casa aceea de langa Batalionul Cetatii, am sa-ti cumpar o masa de scris, cat camera asta de mare, o calimara din marmora, si o penita cu toc de argint. Si am sa inchui usa cu nou cheii.

BARBATUL. De ce?

FEMEIA. Ca sa nu te fure cineva.

BARBATUL. Cineva, care are bostanarie. Ca sa fiu sperietoare pentru ciori.

FEMEIA. Stai. E un fir de par alb. Ai un fir de par alb. Am sa-l smulg.

BARBATUL. Ia, mai lasa-ma!

FEMEIA. Oare cum ai sa arati la batranete? Cu parul alb si cu fata asta smolita.

BARBATUL. Ca un tigan batran.

FEMEIA. Am sa-l smulg.

BARBATUL. Loro!

FEMEIA. O femeie mi-a spus ca esti barbatul cel mai frumos din Sofia.

BARBATUL. Asa?

FEMEIA. Dupa ce te-ai intors din Franta. De cand ai inceput sa te porti elegant.

BARBATUL. Cine e? Am sa-o cinstesc.

FEMEIA. Si ea se poarta foarte elegant.

BARBATUL. O cunosc?

FEMEIA. O cunosti. De zece ori i-ai aruncat batista in seara asta.

BARBATUL. Iar incepi?

FEMEIA (*inca mai este cu mainile in parul lui*) Orice ar imbraca tot o provinciala va ramane.

BARBATUL. Lasa-mi capul!

FEMEIA. Si cu ce pantofi era incaltata! Si-a cumparat fusta si bluza de la "Politzer si Pipeff", iar pantofii....

BARBATUL. Ce faci!

FEMEIA. Seducatoare provinciala. Tota. Numele ei e Totka. Tota! Din Loveci. L-a preschimbat in Dora.

BARBATUL. Oh!

FEMEIA. L-am smuls.

BARBATUL. De ce stam aici? De ce stam aici, in toiul noptii, cu pahare astea?

FEMEIA. Bea! Eu nu pot.

BARBATUL. Nici eu nu pot.

FEMEIA. Tota!

BARBATUL. Doar ti-e prietena.

FEMEIA. Nu mi-e prietena.

BARBATUL. Stai jos. Aseaza-te aici. Aseaza-te. (*O pune pe femeie sa stea jos. Barbatul sta in picioare. Se apleaca si o saruta pe par.*) De ce s-a separat Teodorina astazi?

FEMEIA. Nu s-a separat. S-a simtit incomod si a plecat.

BARBATUL. Doua femei, in toiul iernii, stau pe o banca si discuta despre poezie. Cum sa nu rada omul.

FEMEIA. Tu n-ai ras. Tu ai fost rautacios. Si ironic.

BARBATUL. Inseamna, ca am avut de ce.

FEMEIA. Bineinteles. O burgheza diletanta, o gospodina cu ambitii mari sta pe o banca, si citeste unei artiste versurile sotului ei. Cum sa nu razi?

BARBATUL. Eu nu pot sa stau pe langa o banca si sa explic ce, si de ce, am scris.

FEMEIA. Numeni nu ti-a cerut sa explici. Numai te-am rugat sa confirmi, ca poezia asta nu a fost scrisa pentru ea.

BARBATUL. Cine e "ea"?

FEMEIA. Stii cine e.

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. Daca o numesc "domnisoara", iar ai sa te uiti la mine ca un ucigas?

BARBATUL. De ce nu o numesti cu numele ei?

FEMEIA. Minca. Poezia n-a fost scrisa pentru Minca.

BARBATUL. Pentru ea a fost scrisa.

FEMEIA. Tu vrei sa ma enervezi.

BARBATUL. Pentru ea a fost scrisa.

FEMEIA (*deschide o carte*).

Iubito, si noaptea asta te-am visat,
in visul meu – visai pe langa mine,
si capul tau pe umaru-mi statea culcat.

BARBATUL. O stiu.

FEMEIA (*continua sa citeasca*).

Lumini ardeau in noaptea adanca
si ochii tai – prin negura privirii mele-
inflacarati, scrutau viitorul in departare...

BARBATUL. Nu o citi. O stiu.

FEMEIA (*continua sa citeasca*).

Asa a fost candva – ce fericite zile...

(*Arunca cartea spre masa de scris.*) E scris pentru o femeie cu care ai avut dragoste. Dragoste ca dragoste. In pat.

BARBATUL. Da.

FEMEIA. Si asta e... aceea mica? Minca?

BARBATUL. Nu. Nu e ea. Citeste ultima strofa. Am uitat-o.

FEMEIA (*deschide cartea*).

M-am desteptat si in bezdna noptii,
am plans cu lacrimi pana in zori
pentru sfarsitul tau si amarul meu destin...

BARBATUL. Asta e pentru Minca.

FEMEIA. De ce vrei sa ma enervezi.?

BARBATUL. Poezia asta am scris-o in commune Stralgea. Si acolo am fost telegrafist.

FEMEIA. In secolul trecut.

BARBATUL. Si ce?

FEMEIA. Cati ani ai avut, cand ai scris-o?

BARBATUL. Nu mai stiu. Nousprezece- douazeci. Nu. Mai multi. Doazeci si doi.

FEMEIA. Deci, in secolul trecut.

BARBATUL. Da.

FEMEIA. Minca avea cinci ani. Sau inca nu era nascuta.

BARBATUL. De ce? Ea a murit la varsta de douazeci de ani.

FEMEIA. Nu conteza cati a avut cand a murit, pe atunci tu inca nu o cunosteai. In comuna aceea Stralgea.

BARBATUL. Cunosteam o alta femeie. Cand a murit Minca eu pregateam volumul pentru tipar, si atunci am schimbat si ultima strofa.

FEMEIA (*deschide cartea*).

M-am desteptat si in bezdna noptii,
am plans cu lacrimi pana in zori
pentru sfarsitul tau si amarul meu destin...

BARBATUL. Da. Numai ca am schimbat si strofa a doua. Intreaga poezie.

FEMEIA. Cum a fost ea? Inainte sa-o schimbi.

BARBATUL. Nu stiu. Nu mai tin minte.

FEMEIA. Si ea?

BARBATUL. Cine?

FEMEIA. Asta din satul nu-stiu-care.

BARBATUL. Ea era invatatoare. Din Sliven.

FEMEIA. Unde e acum?

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. Dar e in viata?

BARBATUL. Probabil.

FEMEIA. Interesant, eu cand am sa mor, care poezie ai sa schimbi.

BARBATUL. De ce? Am sa scriu una noua.

FEMEIA. Si va fi frumoasa?

BARBATUL. Am sa caut sa fie frumoasa. (*Pauza.*) Spune, cum nu te-ai saturat sa vorbești numai despre moarte!

FEMEIA. Dupa mine tu nici pe ea n-ai iubit-o.

BARBATUL. Probabil.

FEMEIA. Intelegi despre ce vorbesc?

BARBATUL. Despre ce-mi vorbești?

FEMEIA. Tot despre ea. Despre aceea mica.

BARBATUL. Aha.

FEMEIA. Florile acelea, pe care le duceai in fiecare zi la mormantul ei la Paris, si tacerile tale, si singuratatea ta, totul era foarte frumos, numai ca eu nu te cred. Nu te-am crezut atunci, nu te cred nici acum. Tu vorbeai de fidelitatea ta fata de ea, de durerea ta...

BARBATUL. Vorbeam?

FEMEIA. Eu am cunoscut-o bine. Ea a fost o fata foarte gingasa. Dar, in zilele acelea la Paris, cand tu vorbeai atat de mult, eu am pierdut imaginea ei reala. O fiinta din alta lume. Un crin suav in balta provinciei bulgare. Maini albe ca de inger. Zambet de copil. Ochii in care se adunase intreaga melancolie neagra a lumii...

BARBATUL. N-am vorbit!

FEMEIA. ... enigmatică ca cerul de noapte, ca crepusculul misterios de deasupra Parisului.

BARBATUL. N-am spus asemenea cuvinte.

FEMEIA. N-ai spus. Probabil le confund cu vreo poezie. Nu tin minte exact cuvintele, tin minte sensul.

BARBATUL. Nu mai spuneam altceva nimic decat vorbe goale?

FEMEIA. Spuneai cum va intalneti in secret pe "Tsar Shishman". Cum te urau parintii ei. Cum te urmareau fratii ei. Ca nu te-au lasat sa mergi la sanatoriu sa-ti ei adio de la ea.

BARBATUL. Nu m-au lasat.

FEMEIA. Si despre prohodul de la Buserica Ruseasca.

BARBATUL. Tu ma descoseai.

FEMEIA. Am vrut sa inteleg ce a fost adevarat si ce a fost doar o inchipuire.

BARBATUL. Si ai inteles?

FEMEIA. Da. Tu ai iubit o inchipuire.

BARBATUL. Bine.

FEMEIA. Si cand eu iti vorbeam de lucrurile cele mai reale, pamantesti, tu imi raspundeai, ca o vezi cum te asteapta in fiecare zi, proptita de crucea ei de marmora...

BARBATUL. Inceteaza.

FEMEIA. Cuvintele tale erau foarte frumoase, dar in ele nu era nici o picatura de omenie.

BARBATUL. Tu crezi, ca locul acela de la Paris, era locul cel mai potrivit ca sa-mi propui prietenia ta?

FEMEIA. Care loc?

BARBATUL. Mormantul.

FEMEIA. Pe atunci eu nu te mai iubeam. Inainte de asta m-am gandit foarte mult la tine. Unde vom fi, ce vom face. O data, nu mai tin minte, daca a fost inainte, sau dupa intalnirea noastra de la Paris, stateam pe un scaun ud. Pe terasa, din fata casei de la Londra. Totul era umed si acoperit de ceata, si eu - singura pe terasa. Si te-am vazut cum veneai spre mine. Iti poti imagina - eu la capatul Europei, tu la capatul celalalt, si intre noi nimic altceva decat ceata. Nu mai vedeam nimic altceva, atunci cand ma gandeam la Sofia. Nici pe mama, nici pe copilul, nici pe sotul meu - pe nimeni. Numai tu - la capatul celalalt al lumii. Asa cum de atatea ori te-am vazut cum veneai dinspre pepiniera prin Gradina Borisova. Ai pasit peste Germania, Franta, Canalul Manecii, si te-ai aplecat deasupra mea, asa cum sedeam pe scaunul acela impletit. Probabil ca adormisem si m-am trezit din cauza frigului, pentru ca era frig. Cand omul se trezeste brusc are astfel de sclipiri. Cand n-ai in gand altceva, decat lucrul cel mai important. Nici un fel de divorturi, rude, copil, partide, barfe, bani, directori, concedii, deplasari, trenuri murdare de la Sofia la Londra - nimic, numai eu si tu, la cele doua capete ale continentului. Un pas. Ce planuri aveam eu pentru noi doi...Ce importanta are mormantul? Ce conteaza unde ti-am spus-o? Altceva s-a ridicat intre noi - n-a fost mormantul. Tu ai preferat-o pe frantuzoaica aceea blonda, luata de pe strada. Ai preferat-o pe ea in locul meu. De ce?

BARBATUL. N-am facut nicio comparatie intre voi. Cu ea n-a fost o iubire.

FEMEIA. De ce-ti era frica de mine atunci?

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. E adevarat, ca intr-o noapte ai fugit ca un nebun de o femeie, prin strazile Parisului?

BARBATUL. Ce femeie?

FEMEIA. O femeie te-ar fi luat la goana, si tu ai fi fugit.

BARBATUL. Prostii.

FEMEIA. Ti-ai fi pierdut palaria in timp ce fugeai, si ti-a fost frica sa te intorci, ca sa o cauti.

BARBATUL. Cine povesteste asemenea prostii despre mine?

FEMEIA. Si eu am zis ca e o prostie cand am auzit-o, insa, acum cred ca e adevarat.

BARBATUL. Ce anume? Ca am fugit?

FEMEIA. Tu si de mine fugeai ca de ciuma neagra.

BARBATUL. Acum mi-am amintit. Femeia aceea a fost sau nebuna, sau beata. Un lant zdranganea in urma ei. Ca un caine care si-a rupt lantul. Numai ca, asta n-a fost la Paris, a fost la Nancy.

FEMEIA. Ti-e frica de mine?

BARBATUL. Da.

FEMEIA. Tare?

BARBATUL. Tare.

FEMEIA. Nu am chef de vin. Ai sa-mi aduci un pahar de apa?

B a r b a t u l i e s e . F e m e i a d i n n o u a p u c a m a n e r u l s e r t a r u l u i . D u p a a c e e a t r a g e u n a l t s e t a r , s c o t o c e s t e p r i n e l , g a s e s t e c h e i a , d e c h u i e , s c o a t e p i s t o l u l . A u d e p a s i i b a r b a t u l u i . P u n e p i s t o l u l i n b u z u n a r u l s a c o u l u i , c a r e a t a r n a p e s c a u n .

BARBATUL. Eu tot timpul am avut febra la Nancy. Tot timpul am avut febra.

FEMEIA. Din ce cauza?

BARBATUL. Incaltamintea imi era gaurita. Ma abonasem pentru „Mercure de France” si n-am mai putut sa-mi cumpar incaltaminte.

FEMEIA. Saracul de tine.

BARBATUL. Nu, eu ma simteam bine. Acele sapte luni in Franta s-au dovedit perioada cea mai buna din viata mea. Ti-am mai spus, ca asa sunt facut eu: cu cat o duc mai prost, cu atat ma simt mai bine. Singur-singurel. Nu cunosteam pe nimeni. Nimeni nu ma cunostea. Si nici bani nu aveam. Mergeam, din cand in cand, la teatru. Noaptea – prin parcuri. O data am calcat un melc. Bietul de el, pornise si el sa caute ceva. Si mi-a trecut prin cap ca eu, ca si el, n-am sa vad si n-am sa inteleg nimic din lumea asta. Pentru ca sunt nascut in cochilie. Si car in spate intreaga mizerie a Balcanilor. Niciodata nu m-am gandit atat de mult la Bulgaria, ca atunci, la Nancy.

FEMEIA. Si, asta numesti tu perioada cea mai buna din viata ta?

BARBATUL. Da. Si scriam foarte mult. Atatea lucruri aveam in cap, ca ma gandeam – trei vietii daca as avea, tot n-au sa-mi ajunga, ca sa le scriu. Acum stau deasupra coalei albe si nu pot nimic.

FEMEIA. De ce?

BARBATUL. Ilustratele, pe care le trimiteam, si ele erau poezii. Pe fiecare ilustrata – o poezie.

FEMEIA. Si ea? Iti raspundea la ilustrate?

BARBATUL. Da. Imi raspundea.

FEMEIA (*se ridica, loveste cu picioarele taburetul, apuca ba unul ba altul, din obiectele aflate in camera mica, pana la urma se opreste pe lenga usa cu mainile in spate.*) In noaptea asta trebuie sa-mi raspunzi la cateva intrebari.

BARBATUL. De ce? De ce tocmai in noaptea asta?

FEMEIA. Pentru ca niciodata nu te-ai uitat la mine asa, ca in seara asta la Tihovi.

BARBATUL. Cum m-am uitat?!

FEMEIA. Cu ura. (*Pauza.*) Eu am un trecut. Asta te deranjeaza?

BARBATUL. Ce ma intereseaza trecutul tau?

FEMEIA. Un coate-goale imputit poveste, la stanga si la dreapta prin cafenele, ce a facut cu mine la Londra.

BARBATUL. N-am auzit.

FEMEIA. Nimic n-a facut.

BARBATUL. Nu ma intereseaza.

FEMEIA. Ca am fugit cu Petar Neikov, dupa ce eram deja logodita cu Drenkov, nici pe asta n-ai auzit-o?

BARBATUL. De cate ori ai sa-mi amintesti povestea asta stupida?

FEMEIA. Si acum ma mai urmaresc barbati. Alaltaieri, cand am iesit din teatru, Grigor Vasilev a mers dupa mine de la "Racul rosu" pana la "Rakovski".

BARBATUL. Asa.

FEMEIA. Pe "Graf Ingnatiev", in fata macelariei, i-am zis ca am sa-i dau o palma, dar el tot a continuat sa vorbeasca.

BARBATUL. De ce mergi pe "Graf Ingnatiev"?

FEMEIA. Nu te intereseaza ce vorbea?

BARBATUL. El asa si n-a invatat cum sa vorbeasca cu femeile.

FEMEIA. A invatat.

BARBATUL. De ce nu mergi pe langa casa lui Ivan Vazov? Eu numai pe langa Ivan Vazov merg.

FEMEIA. Te prefaci ca ti-e totuna.

BARBATUL. Nu mi-e totuna. Ce povesteste Grigor?

FEMEIA. Iata-te si pe tine in intregime: domnul Peio Iavorov zice: "Vrei sa ma saruti? – saruta-ma. Vrei sa pleci? – usa e deschisa. Vrei sa ramai? – ramai. Nu ma deranjezi cine stie cat... Dar, indiferent ce ai face, mie mi-e totuna, mai mult decat totuna, pentru ca tu nu-mi trebuiesti, eu sunt suficient de fericit sa fiu ceea ce sunt, si-mi sunt suficient mie insumi." Asa esti tu, de la inceput si pana la sfarsit, in povestea asta a noastra. Cred ca esti de acord, ca e obositor.

BARBATUL. Pentru cine? Pentru cine e obositor?

FEMEIA. Ziceau de mine, ca sunt un cuc. Ca am scuipat pe cuibul de familie. Ca l-am facut de ras pe barbatul meu, ca l-am lasat in voia soartei pe copulul meu ca sa cutreier prin tarile straine. Eu vreau sa fiu un cuc. Si-mi pare rau pentru fiecare clipa pe care am peirdut-o cu acela. Numai ca din cuc m-am transformat in caine. Stau langa tine si astept sa-ma mangai.

BARBATUL. Si nu o fac?

FEMEIA. Regele Ferdinand isi strangea coada intre picioare, cand ma uitam la el. Nu conta ca eram o pustoaica de saptesprezece ani. Regele. A cerut sa ma prezint la balul de la palat, iar eu am facut pe bolnava. A doua zi dimineata, mama ma tragea din pat inebunita de ciuda – i-ar fi spus: "Bolnava, dar se duce la patinoar." Eu stiam ca el m-a vazut la patinoar. Exact cand imi scoteam patinele, eram pe lacul de langa Podul Vulturului, a trecut pe acolo si el cu

Ceaprashikov. Am incercat sa ma ascund in spatele unei prietene, dar m-a vazut. Si tot nu m-am dus.

BARBATUL. Pentru ca ai vrut sa-i faci in cuda mamei tale.

FEMEIA. Nu, domnule Iavorov. Pentru ca sunt fiica lui Petko Karavelov. El nu dadea trecere nimanui. *(Pauza.)* Du-te si pune o rola la pianola.

BARBATUL. Care?

FEMEIA. Care vrei.

BARBATUL *(fara sa se miste de pe locul lui.)* Cand a avut loc concursul acela pentru femeia cea mai frumoasa din Sofia, mi-au cerut sa scriu ceva despre frumuseti.

FEMEIA. Stiu. L-am citit.

BARBATUL. A aparut in acelasi ziar sub portretele voastre. Pe tine te pusesera pe locul doi.

FEMEIA. Vrei sa zici ca nu meritam nici locul doi?

BARBATUL. Am incercat sa explic, ca frumusetea feminina nu este o calitate fizica, care asteapta sa fie copiată in marmora de vreun sculptor. Frumusetea, dupa mine, este o aptitudine sufleteasca. Mie nu mi-au placut celelate doua femei care primisera premiul unu si trei.

FEMEIA. Iti placeam eu?

BARBATUL. Da.

FEMEIA. Din cauza sufletului meu. Multumesc.

BARBATUL. Nu. Nu e tocmai asa.

FEMEIA. Bine. Pentru altceva. Acum esti insurat cu cea mai frumoasa femeie din Sofia. Mai departe ce mai e?

BARBATUL. Nu esti. Nu esti frumoasa. Acum nu mai esti.

FEMEIA. Asa.

BARBATUL. Mie imi placea la tine mandria. Mintea. Vointa. Rasul. Nu-mi puteam imagina ca intr-o buna zi te voi tine in bratele mele.

FEMEIA. De ce nu mai sunt frumoasa?

BARBATUL. Tu erai pentru mine un miraj.

FEMEIA. Am imbatranit in doi sau trei ani?

BARBATUL. Erai mandra si inaccesibila.

FEMEIA. Sunt batrana?

BARBATUL. Cum te poti gandi ca am sa o plac pe ea in locul tau?

FEMEIA. Cu ce m-am schimbat?

BARBATUL. Ea e mediocra.

FEMEIA. Ajunge!

BARBATUL. Si acum esti cea mai frumoasa. Dar, in seara asta, cand vedeam de ce ma banuiesti, iubirea mea catre tine se transforma in rautate.

FEMEIA. Ce anume?... Ce se... transforma in rautate?

BARBATUL. Nu mai auzit?

FEMEIA. Am auzit.

BARBATUL. Tu in seara asta nu mai erai Lora aceea...

FEMEIA. *(cu voce scazuta)*. Taci. *(Pauza. Se duce in camera cealalta. Dupa cateva secunde de acolo se aude tare o muzica de dans. Intra.)* Scoala-te.

BARBATUL. De ce?

FEMEIA. Vom dansa.

BARBATUL. Cum asa vom dansa?

FEMEIA. Asa.

BARBATUL. Eu nu stiu.

FEMEIA. Am sa te invat.

BARBATUL. Ce e asta?

FEMEIA. Un tangou. (*Pune mana lui in jurul mijlocului ei.*) Asculta muzica. Nimic mai mult. (*Danseaza.*) Foarte bine. (*Continua sa danseze.*) Am facut ceva foarte ridicol. In prima zi. Cand m-am intors de la Paris.

BARBATUL. Hai sa ne oprim.

FEMEIA. Si stii ce am facut?

BARBATUL. Stiu. M-ai facut sa stau doua ore, ca un stalp in fata Halelor, ca sa-mi scot palaria, cand ai sa apari cu trasura dinspre gara.

FEMEIA. De la gara m-am dus direct la fotograful Grabner. Cu trasura, si cu toate valizele. Si am cerut portretul acelei... seducatoarea din seara asta. Careia ii aruncai batista.

BARBATUL. De ce mi-o spui?

FEMEIA. Cand l-am vazut, am inteles, ca nu-mi poate fi rivala.

BARBATUL. Atunci de ce ai facut scenele astea de gelozie in seara asta?

FEMEIA. Dinadins. Am glumit. Ca sa nu fie plictisitor.

BARBATUL. S-a terminat.

FEMEIA. Ma duc sa-i mai dau drumul.

BARBATUL. Stai.

FEMEIA. Nu-ti place?

BARBATUL. Imi place. Il cantau la cazinou. Muzicantii aceia, cehii.

FEMEIA. Stii ce s-a intamplat cu ei? S-au inecat.

BARBATUL. Cum? Muzicantii?

FEMEIA. Au fost pe nava aceea, pe "Titanic". Si au cantat pana la capat. Pana s-au scufundat.

BARBATUL. De unde stii?

FEMEIA. Am citit ieri in ziar. Unul dintre ei ma iubea. Saracul baiat. Sa fii acum la fundul oceanului in apa aceea rece.

BARBATUL. Se pare ca nu se ajunge pana la fund. Apa te arunca la suprafata.

FEMEIA. Si ce daca te arunca? Tot in apa esti. Pe veci. Tot in apa aceea neagra.

BARBATUL. Ce e cu tine? Loro!

FEMEIA. Exista o poezie care e infioratoare. Exista o poezie de a ta, de care mi-e frica.

BARBATUL. Care poezie?

FEMEIA. Nirvana. Titlul e "Nirvana".

BARBATUL. De ce sa fie infioratoare?

FEMEIA. O, apele eterne – n-au tarmi nici adancimi,
dorm fara sa reflecte o stea in a lor unde...

Cum era mai departe?

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. Stii.

BARBATUL.

veghem pe tarmuri inca si inca ratacim
si tremuram inaintea intinderilor blande.

FEMEIA.

O, vesnicele ape – ce n-au adanc nici maluri
Dorm fara sa reflecte crepuscularul cer....

Mai departe?

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. Stii.

BARBATUL.

Ne indreptam privirea spre acele inalte valuri
Si ne infioara – adancul, intunecat mister.

FEMEIA. De ce “Nirvana”? De ce titlul e “Nirvana”?

BARBATUL. Nirvana este cuvânt din sanscrita. Inseamna stare de pace. De fericire absoluta.

FEMEIA. Stiu. Nimai ca in stare de pace nu te ratacesti si nu te infiori. Cum asa pace, si - “ne infioara – adancul, ...mister ” Cum era?

BARBATUL. Intunecat.

FEMEIA. “ Si ne infioara – adancul, intunecat mister.” Ce fel de fericire e asta? Ultimele cuvinte sunt....Iata, le-am gasit: “Noi n-avem somn, nadejde si groaza lor ne doare.” Cum se poate ca omul sa fie “chinuit de sete” si fericit? Ce fel de nirvana e si asta?

BARBATUL. Nu stiu. Poate ca nu se potriveste. Poate ca titlul nu e potrivit.

FEMEIA. Despre ce este poezia asta?

BARBATUL. Nu stiu.

FEMEIA. Cum asa nu stii?

BARBATUL. Poate ca e despre moartea. Cred ca e despre moartea.

FEMEIA. Eu cred ca nu e despre moartea. Cand moare omul, el nu rataceste si nu se infioara. Si nici nu e chinuit de sete.

BARBATUL. Cand sa scriu poezia asta, ma cuprinsese o mare frica. De univers, de infinit, de nimicnicia noastra. Dar parca simteam si un fel de bucurie dulce, ca poate, totusi, nu exista moartea. Pentru ca eu nu cred, ca ratiunea, ca sensul fiecarui gand, poate muri. Nu cred, ca ratiunea mea poate fi ceva lipsit de sens. Pentru ca, oare nu este total lipsit de sens ca ea sa existe, dupa ce va trebui sa moara. Ma intelegi?

FEMEIA. Da.

BARBATUL. Tii minte - la Petrarca: “Desi sunt un corp din tarana, dorinta mea a venit de la stele.”

FEMEIA. Ce dorinta? Care stele? Pentru ce esti “chinuit de sete”?

BARBATUL. Noi, cu totii, avem frica de viata. Ne intrebam care e sensul vietii, iar sensul probabil ca este viata in sine. Prin apa mergem si suntem arsi de sete. Si lancezim asa intre viata si moartea.

FEMEIA. Vrei sa-o invit maine la noi?

BARBATUL. Pe cine sa-o inviti?

FEMEIA. Pe seducatoarea.

BARBATUL. Nu stiu pe cine ai in vedere?

FEMEIA. Dora.

BARBATUL. Tu si asa o inviti tot timpul aici.

FEMEIA. Am sa o invit impreuna cu sotul ei.

BARBATUL. De ce?

FEMEIA. Si eu ma infior in fata unui... mister intunecat.

BARBATUL. Ce mister?

FEMEIA. Ca nu traim asa cum trebuie. Poate ca totul trebuie sa fie altfel. Ne vom inchide in camera si ne vom juca de-a batista. Daca iar ai sa-i arunci ei batista, ma voi ridica si voi pleca. Dace eu ii arunc lui batista, vei pleca tu.

BARBATUL. Asa? Nu stiam ca el iti place.

FEMEIA. Nu-mi place. Daca mi-ar fi placut, te-as fi lasat. Cum l-am lasat pe Drenkov.

BARBATUL. Bine. Atunci n-are rost sa ne inchidem in camera si sa ne aruncam batista.

FEMEIA. Are. Are rost. Tu mi-ai spus o data ca poti iubi cateva femei in acelasi timp.

Iubeste daca vrei si zece, numai ca eu nu vreu sa fac parte din haremul tau.

BARBATUL. De aceea mi-ai citit mai devreme din ziarul acela despre sultanul turc.?

FEMEIA. De aceea. Eu nu pot iubi in acelasi timp mai multi barbati. Pot iubi numai unul. Si vreau ca el sa fie pentru mine totul. Si eu sa fiu pentru el totul. Cea mai apropiata prietena, cea mai tandra sora, cea mai dorita amanta. Totul. De aceea iti spun ca nu traim asa cum trebuie. Casatoria are sens atunci cand aceste trei lucruri exista. Cele trei in acelesi timp.

Altfel – n-are rost. Altfel – trebuie sa ne despartim. Imediat. Eu nu vreau sa fiu un temnicer.

BARBATUL. Bine.

FEMEIA. Ce e bine?

BARBATUL. Cand am spus ca pot iubi mai multe femei in acelasi timp, n-a fost un lucru serios.

FEMEIA. A fost. A fost serios.

BARBATUL. Aveam in vedere un fel... de semi-iubire.

FEMEIA. Exact.

BARBATUL. Pentru ca...

FEMEIA. Mie nu-mi trebuie semi-iubirea ta.

BARBATUL. Cu tine nu e asa. Tu le ai pe cele trei lucruri de care vorbeai. Tu ai calitatile si de prieten, si de...Si eu n-am cum sa nu te iubesc.

FEMEIA. Ce inseamna asta?... Matematica? Ce inseamna asta?... Tu ai calitati, prin urmare... eu n-am cum sa nu te iubesc. Ce e asta. Ora de logica? Te inteb, ce inseamna asta?!

BARBATUL. Aseaza-te acolo. Aseaza-te acolo si linisteste-te!

FEMEIA. Tu ai calitati, prin urmare...

BARBATUL. Da. Ai dreptate. A iesit stupid.

FEMEIA. Tu ai calitati.... Ce calitati am eu? Nici un fel de calitati. Eu, de pilda nu sunt in stare de nici un sacrificiu. Sa nu crezi ca sunt in stare de vreun sacrificiu. La mine totul e egoism. Asa inteleg eu si fericirea. Un egoism satisfacut. Si atat. Tu-mi trebuiesti. Si atat. (Pauza). Suna dur, nu e asa? Numai ca eu, materialista cea dura, nu vreu de la tine nici obiceiul tau si nici senzualitatea ta. Eu vreau sufletul tau, inima ta, tandretea ta. Daca eu – materialista cea dura, as fi vrut senzualitatea ta, as fi ramas langa barbatul meu. El era suficient de senzual.... Iar tu – poetul, idealistul, - tu n-ai dat iubirii tale nimic din sufletul tau. Nimic. Si iar iti spun – sentimentele tale nu le merita pe ale mele.

BARBATUL. Probabil. Probabil ca e asa.

FEMEIA. Dumnezeuule, cat de ridicol e totul. Daca as sti macar, ca vreodata ai iubit cu adevarat. Ca ai fost ceva mai mult decat o bucata de gheata. M-as fi bucurat, ca nu m-am inselat in tine. Spune! Spune-mi ceva. Despre vreun sentiment mare, puternic.

BARBATUL. Nu stiu. De multe ori am trait sentimente ingrozitoare, insuportabile. Atat de puternice ca vroiam sa-mi despac cu ceva burta, ca sa explodeze...Sau sa-mi trantesc capul in vreun zid de piatra. Si asta pentru femei. Recunosc – pentru femei. Acum totul este un trecut. A ramas, pe ici pe colo, cate o poezie. Numai un lucru nu pot uita si-l simt la fel ca si atunci. Cand a murit mama. Eu si acum o simt cum sta pe langa mine si ma priveste. Dimineata soarele ma gasea pe mormantul ei. Aprindeam cate doua lumanari. Una pentru mine si inca una. Pe atunci Minca inca mai traia. Ele s-au contopit intr-un intreg – mama mea si Minca. Si se tin de mana. Ea era un copil de saptesprezece-optsprezece ani, dar nu de asta, nu de asta eu

nu puteam sa pun mana pe ea, asa cum se pune mana pe o femeie. Intotdeauna, cand eram aproape de ea simteam ochii mamei cum imi vorbesc: “Nu indrazni. Tu esti inrait si crud, si fara capatai. Ai mila de copila asta. Nu te razbuna. Ai mila de ea.” Si Minca a ramas ca o icoana. Eu puteam sa o privesc cu orele si sa simt ca au sa-mi dea lacrimile. De bucurie ca exista. Atunci cand exista. Acum, cum ma gandesc la una, imi apare si cealalta.

FEMEIA. Dar eu?

BARBATUL. Ce?

FEMEIA. Eu unde am ramas? Mama ta, Minca, Macedonia, revolutia, stelele, universal...Eu unde am ramas?

P a u z a.

BARBATUL. Loro.

FEMEIA. Da.

BARBATUL. Cum s-a intplat asa, ca tocmai tu care esti considerata femeia ceea mai libera a Bulgariei, si eu, care intotdeauna am crezut ca nu sunt facut pentru viata de familie, stam aici ca intr-un cavou, si ne pazim unul pe celalalt – ca nu cumva cineva sa iasa.

FEMEIA. Iesi. Eu n-am sa te opresc.

BARBATUL O data eram la un muzeu, in sala egipteana, unde erau niste mumii. Spre seara, un timp posomorat, eram absolut singur. Si printre mumii, in spatele unui geam de sticla, am vazut o statuieta. Doua animale intr-o imbratisare de iubire. Dar, asa ca oamenii – fata in fata. Un leu si o antilopa. Gurile le erau inlestate una in alta, ca intr-un sarut omenesc. Picioarele fiecaruia cuprindeau corpul celuilalt. Si atunci am vazut ca el o devora. Leul pe antilopa. Sau ea pe el. Totuna. Sarut si devorare. Daca ai sti ce groaza m-a cuprins. Si acum o simt sala aceea goala, pietrele, frigul, mumiile. Si acel sarut-moarte. De ce? De ce iubire si autodevorare?

FEMEIA. Cine dintre noi e leul si cine e antilopa?

BARBATUL. Ei cel putin se sarutau, leul acela si cu antilopa. Noi nici asta nu facem.

FEMEIA. Sa-i zici maine lui nea Iordan sa mearga sa-mi ia pasaportul.

BARBATUL. Pleci?

FEMEIA. Plec.

BARBATUL. Nu. N-ai sa pleci.

FEMEIA. Asa?

BARBATUL. Asa.

FEMEIA. De unde stii?

BARBATUL. Stiu.

FEMEIA. N-am sa plec. Am sa stau aici si am sa-ti scot sufletul. In fiecare zi cate putin.

BARBATUL. Nu mi-a mai ramas suflet, n-ai ce sa mai scoti. Am avut suflet atunci cand scriam despre armeni. Si despre cei flamanzi. Cei flamanzi tot flamanzi au ramas, pe armeni din nou ii taie, iar eu stau langa biroul acesta scum si-mi incalzesc mainila la lampa ta adusa de la Paris. Ce suflet sa scoti.

FEMEIA. Sparge-o!

BARBATUL. Ce sa sparg?

FEMEIA. Lampa. Doar esti revolutionar. Sparge! Sfarama! Tranteste! Ridica lampa asta si loveste-ma cu ea.

BARBATUL. Eu nu sunt nici un fel de revolutionar. Un revolutionar nu poate trai treizeci si sase de ani. Cine te-ar lasa sa traiesti treizeci si sase de ani, daca ai fi un revolutionar. Uite in

cartea asta pe care o tii in mana, am scris: “Cu sangele meu voi trasa o cruce.” Asa credeam. Cruce. Cu sangele meu. Pana la cele patru capete ale Bulgariei. N-am trasat nimic.

FEMEIA. Aseara, nu – noaptea trecuta eu am venit langa tine, si tu te-ai facut ca dormi. Te-ai facut, nu e asa?

BARBATUL De ce ai venit?

FEMEIA. Te-ai facut, nu e asa?

BARBATUL. De ce ai venit?

FEMEIA. Mi-a fost frig.

BARBATUL. Eu nu sunt soba.

Pauza lunga. Barbatu se culca pe pat, isi propteste umerii pe perna inalta, se iveleste cu patura, aprinde tigara.

Tu te culci langa mine asa cum un copil se duce sa se culce langa mama lui. Numai pentru ca ii este frig si frica. Ai sa te faci colac si ai sa adormi. Sau va trebui sa stam de vorba. Tot – pentru ca sa adormi. De aceea m-am facut ca dorm. Nu aveam chef de vorba.

FEMEIA. Nu mai exista si altceva? Nu mai exista si altceva, care sa aiba un sens, in afara de dragostea senzuala?

BARBATUL. Cand am pornit cu ceata spre Macedonia...

FEMEIA. Termina cu Macedonia asta!

BARBATUL. Nu stiu. Nu mai stiu. Si mie mi-e frig, dar tu stai cu rochia asta neagra langa perete si vorbim. Vorbim, vorbim, vorbim toata noaptea. De ce?

FEMEIA. Bine. Am sa dezbrac rochia, am sa dezbrac totul si am sa-ma culc langa tine. Asta e totul?

BARBATUL Nu e. Eu nu vreau sa vii langa mine din obligatie. Sau dupa ce au ars lemnele din soba, sa-te faci colacm, si daca intind mana sa-te mangai, sa-mi spui “Nu”.

FEMEIA. Asa e? Asa a fost intotdeauna?

BARBATUL Aproape intotdeauna.

FEMEIA. Oare n-am avut nopti in care nu mai adormeam? N-am avut si altfel de nopti?

BARBATUL Nu mai stiu. Acum cred ca te prefacai.

FEMEIA. Eu? De ce? De ce sa ma prefac?

BARBATUL. Si eu ma intreb de ce. Probabil pentru ca ai o teorie de a ta. Cum era? Ca femeia trebuie sa fie trei lucruri. Cum era? Cea mai buna prietena, cea mi buna amanta....

FEMEIA. Da, dar nu sunt buna. Nu sunt buna de amanta. Asa e?

BARBATUL Cu de-a sila. Cu de-a sila e totul. Si n-are rost.

FEMEIA. Ce n-are rost?

BARBATUL. Tu vii la mine pentru ca stii, ca asa trebuie sa fie. Te crezi, ca daca nu esti tu, va fi vreo alta. Asa crezi.

FEMEIA. Ce vorbesti! Ce vorbesti tu!

BARBATUL. De ce stam toata noaptea si vorbim?

FEMEIA. Pentru ca...

BARBATUL De ce-mi vorbesti despre alte femei?

FEMEIA. Pentru ca...

BARBATUL. De ce? Toata noaptea!

FEMEIA. Pentru ca te gandesti la altele.

BARBATUL. Nu ma gandesc.

FEMEIA. Te gandesti.

BARBATUL. Si, chiar daca ma gandesc. Ce-i din asta? Nu te-am inselat.

FEMEIA. Dar esti gata.

BARBATUL. Nu sunt.

FEMEIA. Din moment ce eu nu-ti sunt suficienta. Din moment ce nu sunt buna de nimic.

BARBATUL. Cine ti-a spus-o?

FEMEIA. Tu. Adineauri.

BARBATUL. Nu m-ai inteles.

FEMEIA. Te-am inteles foarte bine. Bine - nu te-am inteles. Nu sunt cea mai buna... In nici un caz. Nu sunt nimic. O temnicera! O criminala! L-am inchis in colivie pe poetul Bulgariei. L-am facut sa renunte la marea lui iubire. A incetat sa scrie. A uitat de revolutie. Si nu-l satisfac noaptea. Nici nu-l las sa doarma. Pe mine trebuie sa ma omoare! Sa ma spanzure! Cu capul in jos.

BARBATUL. Stai.

FEMEIA. Ca nu sunt buna de nimic. Nici de curva nu sunt buna! Pentru singurul lucru pentru care m-a luat.

BARBATUL. Stai putin.

FEMEIA. Sunt buna! Dar nu vreau.

BARBATUL. Tu nu m-ai inteles. Probabil ca e ceva inascut. Si eu nu te acuz de nimic. Rabd. Tac. Dar intelege-ma si tu. Ca pot fi nervos. Ca pot fi fara retineri. Probabil ca nu e atat de simplu sa ai, si sa n-ai nevasta.

FEMEIA. Deci, tu ai nevasta, si in acelasi timp n-ai? Inseamna ca eu nu sunt femeie?

BARBATUL. Tu esti cea mai frumoasa si cea mai inteligenta...

FEMEIA. Prin urmare, eu nu te pot iubi. Stii ce am sa fac eu cu matematica asta a ta? Am sa-o distrug, am sa-o rup, am sa-o zdrobesc in bucati! (*Prinde cu putere scaunul peste care este pus sacoul.*)

BARBATUL. Ce faci!

FEMEIA. Musc! Sacoul tau. (*Sta in picioare langa perete. Tine in mana pistolul.*)

BARBATUL. Lasa pistolul!

FEMEIA (*vorbeste rar cu pauze intre cuvinte*). Probabil e foarte greu sa n-ai nevasta adevarata, dar ai sa vezi, ca e mult mai greu sa ramai fara prieten. Acum ai sa-o intelegi.

BARBATUL. Lasa pistolul! Pistolul e incarcat.

FEMEIA (*intoarce pistolul spre piept*). Ai sa-mi scrii poezii. Pentru atatea altele ai scris. Acum ai sa scrii si pentru mine. Vreau sa fie frumoase. O merit.

BARBATUL. Nu-l tine asa, nu-l tine asa!

FEMEIA. Nu misca! Nu te misca de acolo!

BARBATUL. Pistolul e gol.

FEMEIA. Cum se incarca?

BARBATUL. Lasa! N-are rost. Inauntru nu sunt cartuse. N-are rost.

FEMEIA. N-are? (*Trage piedica.*) Nu misca!

BARBATUL. Pistolul e incarcat! Daca apesi...

FEMEIA. Daca apas...

BARBATUL. Cum vrei tu... Cum vrei tu... asa va fi. Nimai sa-l lasi.

FEMEIA. O viata intreaga ai sa plangi dupa mine. O viata intreaga. Si stii de ce? Pentru ca niciuna nu te va uibi, asa cum te-am iubit eu.

BARBATUL. Loro!

FEMEIA. Te iubesc foarte mult.

BARBATUL. Nu fa asta!

Foc de arma. Barbatul sare si prinde femeia care se avanta inainte.

Loro!... Ce ai facut! Loro! (*O pune pe pat, incearca sa-i descheie rochia, dupa aceea se arunca afara.*) Hazaica!... Doamna!... Domnule Belenski!... Ajutor! Lora se duce!

Corpul femeii se contracteaza, dupa aceea se intinde si cade de pe pat. Barbatul intra, sta in genunchi langa femeia cazuta pe podea, o priveste cateva secunde. Dupa aceea face un pas spre masa de scris, rupe o foaie de hartie, moaie penita in calimara. Ia pistolul de pe podea, il incarca, se aseaza pe scaun. Priveste cateva secunde femeia lipsita de viata, cazuta pe podea, propteste gura teviei de tampla. Foc de arma. Lampa se stinge.

Lumina. Toate obiectele din camera sunt acoperite cu alb. Femeia sta pe pat, barbatul pe scaun.

FEMEIA.

O, apele eterne – n-au tarmi nici adancimi
Dorm fara sa reflecte o stea in a lor unde.

BARBATUL.

Veghiem pe tarmuri inca si inca rastacim
Si tremuram inaintea intinderilor blande

FEMEIA.

O, vesnicile ape- ce n-au adanc nici maluri
Dorm fara sa reflecte crepuscularul cer ...

BARBATUL.

Ne indreptam privirea spre acele inalnte valuri
Si ne infioara – adancul, intunecat mister.

BARBATUL si FEMEIA .

De- apururile ape si limpezi si incite
Ce n-au adanc nici maluri – sunt reci, racaritoare
Ni-i teama sa bem in sa si chinuiti de sete,
noi n-avem somn, nadejde si groaza lor ne doare.

SFARSIT